

Latvijas tirgū pieejamo holesterīna un triglicerīdu līmeņa normalizēšanai paredzēto uztura bagātinātāju lietderīguma tendences

Viktorija Joņina, Edīta Romāne

Rīgas Stradiņa universitāte, Zāļu formu tehnoloģijas katedra, Latvija

Ievads. Latvijā ir pieejami daudzi uztura bagātinātāji holesterīna un triglicerīdu līmeņa normalizēšanai, kuru marķējumā ir norādes par to labvēlīgajām īpašībām. Diemžēl ne vienmēr ir ievērots nosacījums, ka uztura bagātinātāju marķējumā drīkst lietot tikai Eiropas Komisijas (EK) apstiprinātas un Eiropas Savienības Uzturvērtības un veselīguma norāžu reģistrā iekļautas veselīguma norādes un ka labvēlīgās ietekmes panākšanai ir noteikts sastāvdaļu daudzums.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija izpētīt marķējumu holesterīna un triglicerīdu līmeņa normalizēšanai domātiem uztura bagātinātājiem un noteikt šo produktu lietderīguma tendences. Mērķa sasniegšanai 2016. gada martā un 2017. gada novembrī Latvijas Uztura bagātinātāju reģistrā tika identificēti uztura bagātinātāji holesterīna un triglicerīdu līmeņa normalizēšanai un analizētas to marķējumā izmantotās veselīguma norādes un sastāvdaļu daudzums.

Rezultāti. Latvijas Uztura bagātinātāju reģistrā 2016. un 2017. gadā bija šādas dabas vielas saturoši uztura bagātinātāji holesterīna un triglicerīdu līmeņa normalizēšanai: sarkanā rauga rīsa ekstrakts (attiecīgi $n = 11$ un $n = 14$), zivju eļļa ($n = 57$; $n = 20$), linsēklu eļļa ($n = 14$; $n = 12$); steroli ($n = 7$; $n = 10$), glikomannāns ($n = 2$; $n = 3$), pektīni ($n = 3$; $n = 3$), zaļās tējas ekstrakts ($n = 7$; $n = 5$); ārstniecības emblika ($n = 2$; $n = 1$), polikosanolis ($n = 5$; $n = 5$), resveratrols ($n = 1$; $n = 1$), likopēns ($n = 5$; $n = 2$), lecitīns ($n = 13$; $n = 13$). Reģistrā tika konstatēti vairāki uztura bagātinātāji ($n = 24$; $n = 29$), kuru marķējumā bija norādīts nepieciešamais sastāvdaļu daudzums, lai labvēlīgi ietekmētu holesterīna un triglicerīdu līmeni. Daļai produktu ($n = 34$; $n = 27$) marķējumā tika konstatētas EK noraidītās veselīguma norādes. Lielākajai daļai produktu ($n = 73$; $n = 35$) marķējumā nebija norādīts labvēlīgai ietekmei nepieciešamais sastāvdaļu daudzums.

Secinājumi. Kaut arī gada laikā no Latvijas Uztura bagātinātāju reģistra ir izslēgti vairāki produkti, kuru marķējumā bija lietotas EK noraidītās veselīguma norādes vai arī to sastāvdaļu daudzums nebija pietiekams, lai labvēlīgi ietekmētu holesterīna līmeni, tajā joprojām ir iekļauti vairāki produkti, kuriem nav labvēlīgas ietekmes uz holesterīna un triglicerīdu līmeni. Šie uztura bagātinātāji maldina patērētāju par produktu labajām īpašībām.